

**Predmet: Lovas (Ljuban Devetak i dr.)**  
**Broj predmeta: K. Po2 br. 22/10**

**Glavni pretres 18.10.2011.**

**Izveštaj:** Nataša Kandić i Marina Kljaić, punomoćnice oštećenih

### **Ispitivanje svedoka Milana Vorkapića zvanog Trnda**

Svedok je Lovšanin, brat Milana Vorkapića. U napadu na selo učestvovao je zajedno sa pripadnicima odreda dobrovoljaca *Dušan Silni*.

#### **Pitanja branioca optuženog Ljubana Devetaka**

Uniformu je zadužio u Šidu, odakle je, nakon poziva na opštu mobilizaciju, otišao u Tovarnik. U napad na Lovas krenuli su pripadnici milicije Tovarnik, pripadnici TO i dobrovoljci, ukupno 60 do 70 ljudi. Njemu nepoznati uniformisani čovek ga je u Tovarniku odredio da bude vodič dobrovoljcima iz *Dušana Silnog* jer je poznavao selo i meštane. Misli da je dobrovoljcima komandovao čovek po imenu Stupar. Nakon granatiranja ušli su u Lovas i krenuli Mlinskom ulicom. Nisu ulazili u kuće, jedino su ranjenog dobrovoljca uneli u kuću Đuke Radočaja. Akciju su završili oko 18:00 časova, nakon čega je otišao u mašinsku radionicu Zadruga da prespava. Sutradan je dobio zadatak da vozi kamion i snabdeva selo namirnicama za trgovinu. Spavao je u miliciji, jer mu je ubrzo došla i supruga, koja je u miliciji bila kafe-kuvarica. Radili su i drugi meštani Srbi i Hrvati, bez razlike. Zadatke je dobijao od Ljubana Devetaka, koji je bio direktor Zadruga. Prvi komandir milicije u Lovasu bio je njegov pokojni brat, Milorad Vorkapić, a nakon njega Milan Devčić. Kasnije je iz Srbije došao na mesto komandira neki Milošević. Ranjene na miskom polju, po nalogu Ljubana Devetaka, odvezao je u Šid i nakon ukazane pomoći vratio ih u Lovas. Prilikom odvoženja ranjenih, na miskom polju nije video poginule.

#### **Pitanja optuženog Ljubana Devetaka**

Pred sam ulazak u Lovas iz sela je naišlo jedno vozilo bele boje na koje je otvorena vatra. Ispaljena je jedna *zolja*, ali nije video da li je vozilo i pogođeno. Na vozilo je pucano jer se nije zaustavilo. U stanici milicije jednom su prenoćile Vikica Filić i Snežana Krizmanić, ali ne zna kojim povodom su bile u stanici.

#### **Pitanja zamenika tužioca**

Naoružanje je zadužio u Tovarniku od svog brata. Prilikom napada na Lovas u njegovoj grupi bili su pripadnici *Dušana Silnog*, on je bio jedini Lovšanin. Nisu pretresali kuće, niti izvodili ljude. Netačni su navodi svedoka Željka Somborca da je bio u grupi koja je ušla u njegovo dvorište i pretela da će baciti bombu u kuću ukoliko ne izađe. Nije pretresao kuću Slavka Turkalja. Akcija je počela oko 7:00 časova a završila se oko 18:00 časova. Ne zna zašto su toliko vremena proveli krećući se od mlina do groblja, kada već nisu pretresali kuće. Najviše su se zadržavali na nekim raskrscima, odmarali se i pričali kuda će i kako će da idu. Navodi Ane Hirjovati, da su on i Milan Radojčić zvani *Bajica* tog dana vodili njenog oca Dragutina Pejića i zeta Miju Božića, udarali ih kundacima pušaka i preteli *da će im pokazati*, lažne su. Meštani su se skupljali u mesnoj zajednici jer im je rečeno da se tamo prijave. Poslali su ih oni koji su išli drugim ulicama, to nije radila njegova grupa. Pred Zadrugom je video okupljene meštane, uglavnom Hrvate, ali se tada ništa nije događalo. Tek sutradan je čuo da su stradali Kata Pavličević, Dana Badanjak, njegova

žena i Tuna Jovanović sa suprugom. Čuo je da je su i narednih dana stradali neki meštani, ali ne može da se seti od koga je to čuo ni ko je stradao. Prvih nekoliko dana u selu bila je samo vojna policija, a kasnije je formirana milicija i TO. Poznato mu je da je zatvoreno pet do šest ljudi, među kojima Florijan Poljak. Ne poznaje nikoga od pripadnika *Dušana Silnog* sem Stupara. Ni sa kim od njih nije kontaktirao.

### **Pitanja predsednika veća**

Prijavio se u Štab koji je bio u Šidu. Bio je pripadnik JNA, ali ne zna u kojoj je jedinici niti ko mu je bio komandir. Ne može da navede ime ni jednog vojnika iz svoje jedinice. Ne može da objasni zašto je baš on iz te jedinice krenuo kao vodič sa pripadnicima *Dušana Silnog*, ni ko je bila osoba koja mu je rekla da će biti vodič. Nije se vratio u svoju jedinicu nakon zauzimanja Lovasa. Tada je vozio kamion u Zadruzi. Prethodno je isti kamion vozio Josip Jovanović, koji je poginuo, ali ne zna kako. Takođe, ne zna kako je kamion dospao u Zadruhu. Nakon predočavanja iskaza koji je dao u istrazi da su *sve što su našli u selu svodili u Zadruhu*, potvrđuje da je to tačno, ali ne zna ko im je to naredio. Na predočavanje ko je od meštana stradao u ulici kojom se za vreme napada kretao, tvrdi da nisu stradali dok je on išao tom ulicom. Misli da su na jednom mestu bačene dve bombe i tada je rekao Stuparu da upozori svoje ljude da to više ne rade. Ne zna kome su pripadali i šta su kasnije radili Srbi iz Lovasa koji su učestvovali u napadu. Ne zna da je u Lovasu postojao zatvor, niti da je njegov brat bio upravnik zatvora.

### **Pitanja punomoćnika oštećenih**

Marin i Katica Balić su mu bili komšije. Čuo je da su poginuli, ali nije siguran ko ih je ubio. Niko ga nije pitao o njima. Selo je kasnije normalno živelo, došle su izbeglice iz Slavonije, dodeljene su im kuće koje su bile prazne *jer mnogo je Hrvata otišlo pre nego što smo mi došli*.

### **Primedbe optuženog Petronija Stevanovića na iskaz svedoka Vorkapića**

U vezi sa vozilom koje je izlazilo iz Lovasa, na koje je pucano - svedok je naredio da se na vozilo puca. Rekao je da niko živ ne sme da izađe iz Lovasa, jer će dovesti pojačanje. Svedok je pokazivao koje su hrvatske kuće i rekao optuženom da baci bombe u dvorište, što je on i učinio. Optuženi je pitao svedoka da li da baci bombu i u drugu kuću, a svedok mu je rekao da ne baca jer je to srpska kuća.

### **Ispitivanje svedoka Mirka Kesera**

Svedok je Hrvat. Nakon zauzimanja Lovasa pristupio je novoformiranoj TO.

### **Pitanja branioca optuženog Ljubana Devetaka**

U vreme napada na Lovas nalazio se u podrumu svoje kuće u Ulici Ljudevita Gaja, zajedno sa roditeljima, suprugom i decom. U dvorište kuće su ušli njemu nepoznati ljudi u SMB uniformama, pozvali ih da izađu iz podruma, pretresli da se uvere da nemaju oružje i rekli im da ostanu u kući. Sutradan su čuli dobošara kako poziva meštane da dođu u Zadruhu radi dogovora, pa je i on zajedno sa komšijama otišao do Zadruga. Upisali su sve koji su došli i dali im radne zadatke. Otac mu je preneo da ga je Ljuban Devetak pozvao da radi kao magacioner i taj posao je obavljao do 1997. godine. Dana 17.10.1991. godine kada se vraćao sa posla, dobošar je opet pozivao da se ljudi skupe u Zadruhu zbog nekog posla. Prilikom ulaska u Zadruhu uočio je dosta vojnika, a rečeno im je da su zatvoreni kako se na vojsku ne bi pucalo. Sutradan je došao neki kapetan i počeo da proziva po već pripremljenom spisku. Kada je prozvao njega, pojavio se Ljuban Devetak i rekao kapetanu da svedok ima radnu obavezu. Ljuban ga je uputio da ode u

sobu u mašinskom parku, gde je zatekao još nekoliko meštana, među kojima Martina Šafarika i Brajkovića. Čuo je da je u selu bilo maltretiranja i ubijanja, ali lično nije ništa video.

### **Pitanja zamenika tužioca**

Čuo je za stradanje meštana prilikom napada na Lovas. Za stradanje komšija Danijela Badanjaka i Cecilije čuo je od oca. Nije mu poznato da li je posle zauzimanja Lovasa formirana neka lokalna vlast. Čuo je da je formirana lokalna TO, ali ne zna ko je bio komandant. Kasnije je čuo da su u selu postojali zatvori, da su privođeni i maltretirani ljudi, ali nema saznanja da je neko smrtno stradao. Dana 17.10.1991. godine u Zadruzi je bilo zatvoreno između 50 i 60 meštana. Čuvala ih je vojska u maskirnim uniformama i imali su postavljene džakove sa peskom i puškomitraljez. Nije video da je bilo maltretiranja zatvorenih civila tokom noći. Sutradan, nakon izdvajanja ljudi, vojnici su počeli da ih tuku. Udarali su ih rukama i nogama. Nije mogao detaljno da vidi jer je odveden u posebnu prostoriju u mašinskoj radionici, a onda u neku privatnu kuću, gde je proveo čitav dan. Kasnije je od oca saznao da su ljudi stradali na miskom polju. Nije mu poznato gde su sahranjeni stradali.

### **Pitanja predsednika veća**

Dobošar je saopštavao naredbe komande mesta. Svi meštani hrvatske nacionalnosti, pa i on, nosili su bele trake na rukama. Hrvatske kuće su bile obeležene belim krpama. Nakon 20 dana od napada na selo, nosio je uniformu. Ljuban Devetak mu je rekao da obuče uniformu. Čuo je da je u podrumu mesne zajednice bio zatvor. Viđao je Milana Radojčića, ali ne zna koju je funkciju imao.

### **Pitanja optuženih**

Svedokov otac je imao lovačku pušku i pištolj sa dozvolom, koje je predao nekome u mesnoj zajednici. Prvih dana po zauzimanju Lovasa primetio je vojnike u selu. Uniforme su nosili i Vlado Somborac, njegov sin, Mirko Pemper, Miroslav Rimar, Josip Luketić, Šimun Pejić. U uniformama su se osećali sigurnije.